

Bilaga 1 till kommunfullmäktiges protokoll 2012-05-28 § 2

Interpellationen (2011:51) av Eivor Karlsson (MP) om bättre stöd till de "glömda" barnen med missbrukande föräldrar

1. *Anser du att dessa barn och ungas stöd måste förbättras? I så fall hur?*
2. *På vilket sätt tycker du att ett brett och bättre samarbete mellan förskola, skola, socialtjänst m fl. aktörer bör utvecklas?*
3. *Hur många kontaktfamiljer finns det idag för barn som bor hemma med föräldrar som har en missbruksproblematik?*
4. *På vilket sätt vill du förbättra informationen till personal inom förskolan och skola om behovet av stödgrupper och upprättande av handlingsplan?*

Jag delar interpellantens uppfattning om vikten av att samhället ser barnen vars föräldrar har en missbruksproblematik och ger dem stöd.

Vi vet idag att olika sociala problem bland vuxna kan leda till stor utsatthet hos barn. Så gott som alla föräldrar älskar sina barn, men det finns föräldrar som saknar förmåga att ge sina barn en god uppväxt och som brister i omsorg. I bakgrunden finns ibland missbruk och ibland psykisk ohälsa. Olika faktorer och omständigheter kan skapa uppslitande familjekonflikter och en situation där staden måste träda in och se till barnens bästa. Utsattheten hos barnen kan vara både socialt och ekonomiskt. Vi vet idag att 385 00 barn lever i missbruks/riskbruksmiljö i vårt land. De behöver särskilda insatser.

Missbruk är ett folkhälsoproblem som inte bara drabbar den missbrukande personen utan i hög grad även hans eller hennes familj. Barnen är särskilt utsatta. Att inte bara fokusera på den missbrukande personen, utan även se och möta hans eller hennes barns och andra närståendes behov har stor betydelse för att skapa en helhetssyn på missbrukets konsekvenser. Det behövs ett tillitsfullt samarbete för att de här barnen ska bli upptäckta och få hjälp. Socialtjänsten har ett särskilt ansvar att se till att samverkan kommer till stånd. Men det finns också en skyldighet för hälso- och sjukvården och skolan att delta när socialtjänsten bjuder in till samverkan. En strategi som kan användas för lokalt arbete finns framtagen av Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Myndigheten för Skolutveckling. För att stärka barns rätt har också hälso- och sjukvårdslagen ändrats. Från den 1 januari 2010 gäller att sjukvårdspersonal särskilt ska beakta om det finns barn i en familj där en förälder har en psykisk sjukdom. Bestämmelsen gäller även när föräldern missbrukar alkohol eller något annat beroendeframkallande medel. Vi vet att många som söker hjälp för missbruk även har en psykisk problematik och många som kommer i kontakt med psykiatrin har även missbruks- och beroendeproblem.

Över tid har flertalet stadsdelsförvaltningar haft pågående stödgruppsverksamheter för olika grupper av barn. De olika grupperna av barn är barn som bevittnat våld, barn som lever med föräldrar som missbrukar, barn som lever med föräldrar som har en psykisk funktionsnedsättning och barn som har föräldrar som är skilda och har stora konflikter. Ta med Ersta Vändpunkten som staden ger 1, 5 miljoner till...

Stockholm har idag ett tiotal olika stödgrupper för barn till föräldrar med missbruk där cirka 100 barn har deltagit under 2011. Att kunna erbjuda olika gruppverksamheter är betydande för barn och unga, och deras framtid. De får en möjlighet att upptäcka att de inte är ensamma, de får kunskap om att det inte är deras fel att någon i familjen missbrukar och om vad missbruk är och hur det kan påverka en familj. Genom samtal och övningar får barnen träna sig i att dela upplevelser med andra, sätta gränser och känna igen sina egna behov och känslor.

I Stockholm stad fanns det under perioden 1 januari till och med 31 oktober 748 barn och unga med kontaktperson/kontaktfamilj enligt 4 kap 1§ SoL. Hur många av dessa som är barn till föräldrar med missbruk är inte möjligt att redovisa då kontaktpersoner och kontaktfamiljer inte redovisas utifrån vilken form av insats som de ger stöd till. Det pågår idag nyrekryteringen av kontaktpersoner vid stadsdelarna, både enligt LSS och SoL. I 2012 års budget finns ett uppdrag om att skapa en så kallad kontaktmannapool. Kontaktpoolen kommer att vara stadsövergripande och vars syfte är att samordna, nyrekrytera, förmedla och handleda kontaktpersoner till ungdomar som är i behov av extra stöd och som är aktuella inom socialtjänsten i Stockholm. Motsvarande system finns idag i Göteborg stad och har visat sig vara väl fungerande när det kommer till så väl att matcha kontaktperson och kontaktfamilj med barn och unga med olika behov som att rekrytera nya kontaktpersoner.

Samverkan mellan de olika verksamheter som kommer i kontakt med barnen av mycket stor vikt. Det är vi alla överrens om. En tidigare undersökning bland grundskolerektorer och socialarbetare visade att samarbetet brister i Sverige. 60 procent av socialsekreterarna ansåg att tydligare rutiner för samverkan mellan skola socialtjänst och polis var den enskilt viktigaste faktorn enskild faktor för att kunna ge ett bra stöd. 30 procent ville ha större engagemang från ledning och politiker och bara en av tio prioriterade ökade resurser. Vi har tagit åt oss detta, och vi arbetar för att utveckla det.

För precis som interpellanten uppmärksammar är skolan en viktig del i arbetet att hjälpa och att uppmärksamma barn som lever under svåra omständigheter. De har utarbetade riktlinjer för hur verksamheter som kommer i kontakt med barn ska agera när de misstänker att barn far illa. Detta anges i "Riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa" som beslutades på kommunfullmäktige den 21 juni 2010 samt "Stödmaterial för samverkan och ansvarsfördelning mellan stadsdelsnämndernas verksamhet och skolan" som beslutades om på Utbildningsnämndens respektive Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens sammanträden i augusti 2010. Arbetet med att implementera riktlinjerna och stödmaterialet pågår just nu inom stadsdelsförvaltningarna.

Vår ambition är att alla stadsdelar i Stockholms stad aktivt arbetar med att rekrytera och ge stöd till barn som lever i missbruksförhållanden. Missbruk kan gå över, men det gör aldrig föräldraskapet.

Stockholm 18 november 2011

Anna König Jerlmyr

Socialborgarråd